Noomerai sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi ҮNEN

№ 291 (2324)
1937 onoi
DEKAABRIIN
20
PONDEELЬNIG

14-xi zilee garna
ULAAN-YDE goorod,
BMASSR

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yderbyriin gazeeta

Dekaabriiin 30 haa janvaariiin 12 xyrter — hurguulinuudai kaniikyla

Moskvaa, 16 (TASS). Ene huralsalai zil soo, hurguulinuudai ybelei kaniikyla dekaabriiin 30-haa janvaariiin 12 xyrter bolzo yngerxe baina.

RSFSR-ei gegeerelei Arkoom P.A. Tiyyrkin xadaa, kaniikyla tuxai hurgaьanar, huragşanar ba yxi xyygedei tyrel nyydte yrgeneer sonosxozo, huragşadta kanii kyliin yjede kyltyyrne hain amaraltii xangaxii avtonoomito respyyblikenyydei gegeerelei Arkoomuudta, xizaarai ba mozliin gegeerelei tahagumdii daagşadta duradxaba.

SOVEED SOJUUZAI ARADUUDAI BAJAR

Xysen tygelder socialiis derzaava eeriingee Verxoovno Soveedii hungaad baina. Yzel ba hanal negetei SSSR-ei araduud bolbol Staalinda, baildaanuudta xatuuzahan bolşeviigudai paartida, inag ba nai dalgatai, xizaargyi ynen şudarga baihanaa byri gynzegeigeer ba xyseteigeer demonstraacalxii, manai gojo haixan Exe oronoi gooroduudai talamai ba yilcenyydte myn xydee toskonuudta ysegelder garhan bainad. Moskvaada ba Leeningraadta, Kiijevte ba Miinskede, Taşkeentda ba Vladivostoogto, Toiliiside ba Arxaangeliskede—Soveed oronoi zaxa xizaargyi oron delxei deere xaananiş eeregyi bajaral ba zargalai duunuud xanxinaza baigaa, delxein zurgaanai nege xubiiin ezedei bajaral abiaanuud xanxinaza baigaa.

Ene bolbol bygede aradai bajar, soveedai graazdanuudai moraalьna ba politikon negedelei manifestaaca myn. Ene bolbol xydelmerişen, tariaaşan, inteligeenciin naidal, xysed dyyren soviiborto aza baidal myn bolhon socialiizmiin bajar baina.

Soveed arad xadaa terenei xysel hanaanai gyiseldehende bajarlan sengene, jyyb gexede; komunistnuud ba partijna bişenyydei bloog ilaa, socialiizmiin erxim xynyyd Verxoovno Soveedta hungagdahan ba manai gyrenii xytelberilxe baina. Soveed arad bolbol eehedingee zagsangi ba eb nairamdaltai baihanaigaa mederelhee, moraalьna ba politikon negedelhee ene hyrtei ba ilagdaşagyi xysenhee bajarlan sengene. Soveed arad bolbol orjolon baigaa mederelei xysed dyyrenhee, byxii xyn tyrelten dе zargaltai socialiis aza bajdalai zamii zaaza, uragşaa progreesei xarguigaar xelberingyi jabaxa tyyxete miissitei baihanaigaa mederelhee bajarlan sengene. Manai orondo aza baidal hain ba aza huuradaş hain baina, jyb gexede, manai oronii nege ilaltahaa nygeede ilalta xyrter nyxer Staalin xytelze jabana, jyb gexede yge ba xeregyydenь algasadaggyi, naiduulan xelehen ygejee xoohon abiaan bolgoozo xosorgooggyi bolşeviigudai paarti azalşadii oroilon, tedenerei avangaard bolon jabana, iimel xadanь Soveed arad bajarlan sengene.

Staalinai Centraalьna Komiteed ba soveed praviitelьstviin toiron nigtaar zagsaza, bainanai socialiizmiin ba Exe oronoi goo tylee şinenyyd baildaanda belen baihanai ba baragdaşagyi zorig şadaltai baihanai sengeleg mederelii bygede aradai demonstraacalalgaar xaruulxa geeşe gaixamşagta hain zanşal bolzo, baidaldamnai orolsoo. Bolşeviigudai paartida, SSSR-ei Verxoovno Soveedta baigaa byxii azalşadai sesen ba zyrxelig deputaad nyxer Staalinda arad ton jixe ba xizaargyi naidalgatai baina.

Moskvaagai milioon ylyytei azalşan Ulaan talamai deegyr garaa, zoxioohon zoxioolonь xosorogogyi mynxe zynel, bolşeviigudai tymer xagacotid şireeze bii bolgohon ba eeriingee xoinohoo orosoi xydelmerişen angii kapitaalii ştyyrmelelgede xytelze jabahan xynei xebteze baigaa mavzolain xajagnaar yngerze garaa. Leenin şingi honor ba şadabaritai baigti; Leenin şingi baildaanda aldaggyi ba araldai daidaxaira gamgyi baigtii; Leenin şingi sesen, ynense ba şudarga baigtii; Leenin şingi arad zondoo duratai baigtii; aguu jixe Leeninei aguu jixe zan ba şaraigiinь hanaza, jyyrne byxende Leeniniii daxan duriaaza jabagtii gezearadaar elьgegdehen, Verxoovno Soveedai deputaaduudta zaxixii hungagşadta zybşeel ygexe zuuraa, Staalin bolbol sedxelee xeerengieer Leeninei tuxai xelehen baina.

Olon niitiin xyse ba zoxiooldo naidaxa naidalgaaraa, aradai zorig xyselii xaruulza baiterenii xoinohoo daxuulan jabaza şadaxa şadalnaaraa komunis paarti xododoo ilgarza garhan baina. Azaxuir ba serbegei xysii baiguulxa zam, xysen tygelder socialis oroniii baiguulxa zam berxeşeelnyyd leegyyr, disciplin, emxidxel, zurim, xereg byteesiin ba byte aradai eb nairamdalai tylee xatuu şanga, alibaa paanigyi ysed xatuu temeselnyyd leegyyr baihan jym. Leenin xadaa, baigaaliiin bajaligta, xynei xysenei zapaasta, aguu jixe revoliyyceer aradai zoxiooldo ygtehen gaixamşag talaisada, manai oronoi gaixamşag haixan jireedyin baidalii xaradag hen.

Xojor arban zilei saad tee, delxei deerexi ton jixe revolyyciin epooxodo—Oktiaabriin socialiis revoliyyciin epooxodo Leenin ilgeze bişe hen baigaa: „Bidener xadaa, bolşeviizmiin ilaltiin triymfaalьna alxalalgaar aguu jixe oronoi nege zaxahaanь nygeed zaxanuudtanь jabaza oşohon bainabdi. Bidener xadaa, xaanta zasag ba byrzyazinuudaar darlagdahan azalşan olon niitiin egeel doodxi yjiinь syleeo eeriin erxete baidalai tylee xyl deerenь bodxoohon bainabdi: Egeel tyryy byrzyaazno-demokratiis respyyblikenyydhee yşee xemzeegyi ynder ba demokratiis soveed respyyblikii, şine tipei gyrenii bii bolgohon ba berixyylhen bainabdi. Ygeitei tariaşanaar haişaagdahan, proletaariadai diktatuurii baiguulza, yrgen jixeer bodozo, socialis johonoi şineşeelgeii exilbebdi. Bidener xadaa eeedingee xysende naidadag naidalgii hereeze, byxii oronuudai xede xeden milioon xydelmerişedte entyziaazmiin gal badaruulhan bainabdi".

Ede ygenyyd jamar zorimgoigoor ba sesenee xelegdee geeşeb, ilangajaa, socialiizmiin mynee faakt bolood baixa yjede, manai aza baidalai yndehe bolood baixada, Leenin—Staalinai paartiaar xytelberiiyylhen SSSR-ei araduud zargaltai baidalii daişalan olood baixa yjede, xyn tyreltenei tyyxede zişeegyi, johotoi syleoo bajohotoi demokratiis hungaltiin gaixamşag dyngii gargaza baixa yjede jamar sedxel xeeryylxeer ede ygenyyd xanxinana geeşeb.

Verxoovno Soveedii hungaxa, hungalta deere komuniistnuud ba partijna bişenyydei bloogoi ilalta—ene bolbol aradai bodoto bajar, SSR Sojuuzai araduudai baidalda şingehen, bolşeviizmiin şine triyymf myn baina. Leenin—Staalinai paarti ba soveed praviitelьstvo xadaa aradai ulam hainaar, ulam şanga şadaltaigaar, kylьtyyrneer aza huuxiinь tylee xexe jyymiji dyyren xene. Bolşeviiguud bolbol azalşadai amagalan azalii saxixa zuuraa, manai aradii 16 zil soo dain baildaanhaa xoloduulza şadahan baina. Bidenerte şine aza baidalii baiguulxa, Soveed oronoi xyse ba oboroonlii bexizyylxe entuziaazm dyyren bilna. Aradai daisad—troocko-buxaarintanai buzar burtaguudii esesien yndeheerenь xoxolon haigaaxa şuud eris hanaan baidalii bexizyylxe dyyren baina. Manai ilaltanuudii arbidxaza, soveed azalşadai moraalьna politikon negedelii bexizyylxee eeriingee ami bejii xairalangyi ynen sexeer xydelmerixe, gyreneigee jabuulagdaza Staalinai ygehen zyblel ba zaabariaar xytelberi xexe—araduud xadaa egeel edenyydii soveed oronoi Verxoovno oorgondo elьgeeg degşedhee erine.

Aradai ynen pooslanec baixahaa ylyy Staalintai, Staaliinai erxim soratnigguudtai xamta gyrenei aza baidal asuudalii, aguu jixe oronoigoo zol xubiii şiidxeze baixahaa ylyy jy baixab.... Olon niitii hurgaxa ba olon niitehee huralsaxa, aradai intereesii jyynhees deere hanaza, Staalin johoor xydelmerilxe—goorod ba dereevnьnyydei azalşadai delxei deere tyryy zergiin gyrenei deputaad, partijna ba partijna bişe, bolşeviig byxenei xydelmeriiin xelbereşegyi xuuliinь ene baina.

Kreemliiin taban xoşuuta odonuud xolo ba naidamzataigaar tujaatana. Edenyydei tujaaji byxe delxein bymberseg, byxii xyn tyrelten xaranaa—şine delxein bii bolzo baigaa manai tala teeşe zarim negenь xyxiyyteigeer ba zarim negenь xoro şarataigaar xaraza baidag. Soveed Sojuuz xadaa,—byxii azalşadai tyşese, naidalga ba Exe oronь myn bolno. Bidener xadaa, kapitaliis xyrieelelge tuxai martangyigeer, şuluugiinь şuluun deerenь tabiza komuniizmii zorimgoigoor baiguulza bainabdi. Bidener bolbol amar deere bainabdi, gexetei negen xamta imperaliis araatan bolbol manii dobtolxii hanaa haa, soveed praviitelьstviin tologoi V.M. Molotovoi xelehenei johoor manai tymer xamagaalalgiin xysiiji ba myn tereenşelen manai oronoi gazaranii nebteren xolo saana uriaalan tujaataza baigaa soveedai rybiinen odonuudai xysii zyrxe baina.

(„Praavdiin" tyryy bişeghee. Telegraafaar abtabi).

SSSR-te ba busa oronuuddaxi hungaltanuudai tuxai too medee

SSSR-ei Verxoovno Soveedai hungaltada komunistnuud ba partijna bişenyydei bloog gaixamşagta ilaltai tuilahan baina. Nyxer Staalinai xelehenei johoor, hungaltiin yder xadaa aradbygediin yneteer hain yderlelge boloo.

Xeneiş medeheer Verxoovno Soveedta hungaxa hungalta xadaa, niuusaar duugaa ygelgiin, bygdeniitiin, sexe, tegşe hunguuliiin erxiin yndeheer yngerhen baina. Staalin Konstituuca xadaa, kapitaliis gyrenyydei Konstituucahaa ylyygeer ilgaataib gexede, arad zonoigoo hunguuliin erxii ere emiin ilgaa, rassa ba nacionaalьna ilgaa, erdemei ceenz, zeeriiin şadal, socialaalьna baidal ba busa zyilnyydeer xizaarladaggyi baina. Gansaxan la Soveed Sojuuz soo 18 naha xysehen niuurnuud hunguuliin erxetei baidag. Ene geeşe ondoo jamarş gyrende ygei jym. Germaanida (byrzyazno Konstituuciin baixa sagta) gansaxan le xorin naha xyseşed hunguuliiin erxetei baidag hen, Aanglida xorin negen naha xysegşed, Fraancada—xorin negen naha (zygeer le eregteiner) xysegşed.

Manai orondo ton olon tooto hungagşadai aarmi bii jym. Verxoovno Soveedai hungaltada duunai erxetei 93639478 xyn registraacalagdahan baina. Aguu jixe byxil soveed arad 18 nahanai graazdanuudhaa exilze hunguuliin erxii edeldeg baina. Soveed graazdanuud bolbol 1937 onoi dekaabriiin 12-oi yder hunguuliiingaa erxii byrin tyges edlehen baina. Soveed aradai, dekaabriiin 12-oi yderei hungalta deere xaruulhan edibxi metiin edibxiii jamarş kapitaliis oronuudai zon xaruulaagyi jym. Uridşalan tuxailagdahan byxii optimiis toonuud, xolo deeşe yngerşe garaa. Xojor materiik deere baigaa, delxein zurgaanai nege xubiii ezelhen oron xadaa, bolşeviig emxidxel ba politikon bolbosoroloi deede zergiiu klaassii xaruulhan baina.

Toonuudta yge ygejii. Hyylei zilnyydte Aangli, AXŞ, Fraanca, Germaani, Japoon, Poolьşa ba 1937 onoi dekaabriiin 12-to SSSR-te bolhon hungaltanuud tuxai medeeji dooro xaruulnabdi (kapitaliis gyrenyyd tuşaa medeenyyd xadaa, Germaaniiin statiistiken jezegoodnik ba busa byrzyaazna too medeenyydhee abtaba).

Kapitaliis oronuuddaxi ba SSSR-dexi hungaltanuudai tuxai medee

Gyrenyyd	Hungaltiin daate	Arad zon	Hungagşad: Too	Hungagşad: Arad zonoi nь xedii % bolxob	Duugaa ygegşed: Too	Hungagşadai xedii % bolxob
Aangli	Parlaamentiin 1935 ondo . .	44937444	30562774	68,1	22001857	71,9
AXŞ	Prezideentiin 1936 ondo . .	128429000	55000000	42,8	45812155	83,3
Fraanca	Parlaamentiin 1936 ondo . .	41905968	11768498	28,2	9936058	83,9
Germaani	Faşiis diktatuuriin bolxohoo urda 1932 ondo Reixstaagta hungahan hyylşiin hungalta	62410600	44373700	71,2	35759100	80,6
Japoon	Parlaamentiin 1937 ondo . .	69251265	14618298	21,1	10204127	69,9
Poolьşa	Seejmede 1935 ondo	33400000	16282347	48,8	7576686	46,6
SSSR	1937 onoi dekaabriiin 12-to .	169000000	93639478	55,4	90319346	96,5

Ede toonuud jyn tuxai xeleneb?

Manai Exe oron xadaa arad zonoigoo toogoi talaar, ene tablica soo xaruulagdahan gyrenyydii nelieed bulixa baina. SSSR-ei arad zon xadaa, japoonnaixida oroxodoo ese 100 milioon ylyy baina Japoondo byxii arad zonь 69,2 milioon xyn; Germaanida—62,4 milioon xyn tiixede, SSSR-te 169 milioon xyn! Manai orondo 93,6 milioon hungagşad bii. Ondoogoor xelexe boloo haa, manai gansaxan hungagşadamnai, Germaaniiin byxii arad zonhoo 1½ daxiza olon, myn Japoonoiş byxii arad zonhoo 1½ şaxuu olon baina.

Germaani ba Aangli g.m. gyrenyydte arad zonoigoo zigeegeer hungagşadai too nege baga olon proceent baihan uşar—ede gyrenyydei hunguuliin xuuliin demokratiizmai yre jaaxadaaş bol no bişe. Xairşag beleer neegdenel daa. Aanglidaşji, Germaanidaşji zaluuşuud ba yxi xyygedei proceent baga baina. Ede gyrenyydte, ilangajaa dainai hyyleer, xynei tyrelge erid doosoo unahan baina. Ajaar 1910 ondo Germaanida 20 xyrter nahanai yxi xyyged ba zaluuşuud—25 60000 xyn (arad zonoi 43,5 proceent) baigaa. 1933 ondo 20 xyrter nahanai yxi xyyged ba zaluuşuud Germaanida 18037000 xyn (arad zonoi 28,8 proceent) bolşohon baigaa. Germaanida diilenxi toonuudaarş zaluuşadai too doosoo unahaniii xyn bygede xaranaa beze. Xydelmerigyidelge ba guiranşalalgiin usadxagdahan manai orondo ton ondoo daa, arad zononь too ton tyrgeer urgana. Bide—zaluu, tyrgeer urgaza baigaa aguu jixe oron bainabdi.

Verxoovno Soveedta hungaxa hungalta xadaa hungagşadai imagta edibxitei baidal soo yngerhenii dekaabriiin 12-oi yder xaruulba. 90,3 milioon xynyyd gexe gy, ali hungagşadai 96,5 proceent duunuudaa ygebe. Negeş kapitaliis oron, dekaabriiin 12-oi hungaltada, hungagşadai jirehen mete iime ynder deede proceentii medeegyi ba medexeşgyi. Aanglida 1935 ondo bolhon parlaamentiin hungalta deere hungagşadai araixan 71,9 proceent duugaa ygelgede xabaadalsahan baina. Fraancada, 1936 ondo ton emxiteigeer bolhon parlaamentiin hungalta deere hungagşadai edibxi 83,9 proceent xyrter urgahan baina. Poolьşo 33 milioon arad zon, 16,2 milioon hungagşadhaa duu ygelgede 7,5 milioon xyn xabaadalsaa gexe gy, ali byxii hungagşadai xaxa haa neliied yseenь xabaadalsahan baina. Gansaxan Ukrainiiin SSR soo 17 milioon xyn duugaa ygee gexe gy, ali Poolьşiin byxii hungagşadhaa nelieed olon xyn duugaa ygehen baina. Soveed Sojuuzai praviitelьstvo mete politikojoo iime ebee duunuudaar haişaan zybşeelgehen praviitelьstvo geeşe delxei deere ygei jym.

Staalin Konstituuciin yndeheer yngergegdehen tyryyşiin hungalta bolbol aradbygediin ynexeer hain yderlelge boloo. Grazdaniiin baixen Exe oronoi goo urda eeriingee ujalgii gysedxexejee xyndetei xereg myn geze tooloo. Komuniistnuud ba partijna bişenyydei bloog geeşe diildeşegyi aguu jixe xysen myn baina. Komuniistnuud ba partijna bişenyydei bloog ilagdaşegyi. Faşistnuudai dain sergegii yysxegşedei ba tedenerei troocko-buxaariintanai xylehenşedei jamarş aşa ajuultai bişe.

Dekaabriiin 12—manai oronoi xyse şadalii xaruulhan, soveedai aradai, bolşeviig paartida ba aguu jixe voozdь nyxer Staalinda xizaargyi jixe inag baihaniii xaruulhan ba jixe demonstraaca myn. (TASS)

XYDӨӨ AZALAIGAA ŞINE ZILDE BELEDXEXE

Ene zilde manai Buriaad-Mongol Respyyblikiin kolxoozuud bolbol eenenei urda ygegdeegyi ynder hain urgasa xuriaaza abba. Oiriin zilnyydte 7-8 miliaard pyyd tariaa xuriaaxa abxa geze aguu jixe voozdь Staalinai tabihan zoriigii kolxooznigud xyndeteigeer dyyrgeze baina. Ene zilde kolxoozuudai pooli deere socialiis myrisee ba staxaanovsk xydelmeriiin meetod bolbol oloniitiin zanşal boloo. Ergtei ba emegtei kolxooznigud ene zilde azalta ydetee xeden zuun pyyd tariaa, oovoşi, xeden zuugaad tyyxeymyg-abaxanь. Oloniite kolxooznigud kylьtyyrne ba şanga şadaltai boloo.

1938 ondo xydee azaxuin talaar jamar beledxel xegdexe baina gexede, bajalig urgasa abxiin tylee myneenehee beledxelei xydelmeri jabuulza exilxe xeregtei. Kolxooz byri agrotexniis kryzoogiudii emxidxeze zaniaatiinь tahalduulangyi jabuulxa, xabarai tariigiin zebseg ba xeregselnyydii erteenhee beledxen zahabarilxa, yrihee sym beledxeed haixar xadagalxa ba seberlexe gexe metiin zyilnyydii ene yderhee xoişo jabuulza exilxe zoriigo kolxooz byxenei urda baina.

Gebeş, ene zilde bajalig tariaanai urgasa abhandaa hanaagaa amaraad, jirexe zileingee tarilgada beledxexee martazaxihan jabadalnuud manai respyyblikiin zarim aimaguudaar yzegdene.

Ziseelxede: Xiaagtiin aimagai Jixe-Kudariiin MTS bolbol 4-kvartaalda tysebeingee jöhoor 32 traaktor zahaxa johotoi baihan aad, mynee negeş traaktor zahaagyi baina.

Jyyn deerehee iime jyyne boloob gexede: zahalgiingaa xydelmeride nege hara xozomdozo orohon baigaa. Myn zahalgada xereglegdexe podşiipnik, tyylke, koleençata vaal g. m. oroidoo ygei baina.

Hajaxan ene MTS-ei xydelmerişen aguu jixe Oktiaabriin xorin zilei oiji hain yderlegşe staxaanovtan—traktoriistnar ba zahabarişanai xandalgii xelsen yzeze staxaanovtanai hara xexe gee togtoohon baigaa.

Ene MTS-ei direektor bolbol ede xydelmerişenei xereglexe xeregselnyydeerenь mynee boltor xangaagyi staxaanovtanai hara tahalduulhan baina.

Myn Ycөөtein, Kyrbiiin, Selendyymiin, Tarbagatain, Xezengiin, Kabaanai ba Çisaaniin MTS-uud traaktor ba bişe zebsegyde zahabarilza oroidool hajanai exilze baina.

Tereenhee gadana, xamtiin, bairanь ede MTS-uudta dutuu, zarimdanь oroidoo ygei, salin xylehiinь jixe udaanaar baridag uşarnuud yzegdene.

Gadana, yrihe xaalga ba seberlexe jabadalnuud ton xoino. Ene bolbol jyyn deerehee boloob gexede, manai respyybliikiin zarim kolxoozuud tariaa soxilgoo dyyrgeedyi. Ziseelxede, Ivolgiin MTS-ei kolxoozuudai byrihe xaalgaa miin 56 proc. dyyrgehen bolbos, yrihee seberlelgiin jaaşagyi baina.

Pooli deere agrotexniis xydelmerinyyd bahal muusa jabuulagdana Ynehe, yteg şibxe g. m. suguulxa ba beledxexe jabadalnuud geze myn Ivolgiin, Jixe-Kudariiin, Xezengiin ba bişe bişe MTS-uudai kolxoozuudai byri yzegdene.

Tiime tula MTS.-uudai kolxoozuudai ba somonuudai mynee derei baihan zorilgonь bolbol ene darii byxii xydelmeridee erid xubilalta xexe ene dutuu dundanuudaa usadxaxagaa johotoi bolno. Gadana, remoontno xydelmerişenei, kolxoozniguudai dunda socialiis myrisee, staxaanov xydelmeriiin meetodii yrgeneer delgeryylxe, kylьtyyrne xydelmeri ba agitacioonno-propagaandiin xydelmeriii tereeşe hainaar tabixa, xydelmerişenei baira baidalnuudii duiaalza xaragdahan oiro bailgaxa xeregtei.

Aimaguudai, MTS-uudai, selьsoveeduudai ba kolxoozuudai xytelberilegşed bolbol ene tyryyşiin yderyydte toxiooohon dutuu dundadajaa oiriin yderyydte sym usadxaza 1938 onoi xydee azaxuin şine zilei beledxelei hain beledxelii ugtaxa kolxoozuudai ba MTS-uudai myneederei ariuun zorilgo bolno.

Oçiirov.

Xydөө bişegşed bişene

Ezegyi deerehee zadagai baina

Jaruuniin aimagai sovxoozdo—Gynde huurinda nege klyyb bii aad, xyn zonoi tese şegyi xyiten, dosoogoo emxigyi, zadagai baina. Uşaranь xadaa, ene klyybei xydelmerii udaridaza baixa tusagaar xariuusalgata xyn ygei jym. Ene klyyb soo xen şiji duraaraa orozo miil zyg toomo taharaad, neges yregyigөөr sagaa yngergedeg baina.

Tiimehee, ene klyybii kylь tyyrne bolbosoroloi ceentr bolgoxiin tylөө zoxixo gazar haanь xemzee abagtii.

Balzanai.

Xorologşo Vaandanai gegşii xariuusalgada xabaaduulxa

Ulaan-Ydiin goorodoi zooniin, Ivolgiin somonoi „Gegeerel" kolxoozoi tyryylegşe Vaandanai bolbol eneenei urda kolxoozii unagaaxiin tuilda xyrgehen deerehee tyryylegşiin tuşaalhaa xajagdaza, paartihaa gargagdaad, kolxoozhoo namnagdahan jym. Tiin, myn aradai daisad geze eliryylegdehen Dampiloon, Dogdomoi, Vaandanov ba Bujantuujev gegşed Vaandanai gegşii tus kolxoozdo daxin tyryylegşe bolgohon baigaa. Aradai daisanuudai Vaandanai gegşii daxin tyryylegşe bolgohon uşaranь xadaa xen byxende eli beze.

Vaandanai gegşe kolxoozdo jamar xorololgo xeze bainab? Vaandanai gegşe kolxoozoi xeden zuugaad ceentner tariaaji malda ediyylee. Kolxoozoi malii dulaan bairaar xysed xangaagyinь esesete 4 tolgoi gyy nyyd mynөө unaga xajahan baina.

Gadana, tus kolxooz deere kylьtyyrne bolbosoroloi xydelmeri ton muu, jixe nahatanai hurguuli gynzegii tahaldalda baina.

Vaandanai gegşe kolxoozdoo ynen sexe xytelberi ba zaaabari oroidoo ygedeggyi baina. Vaandanai gegşiin azalanь jyyo gexede, goorodto jireze xeden xonogoor arxidaza, zabxairaza, zaiguultaza jabadag iime baina.

Gadana, Vaandanai bolbol aradai daisanuudii kolxoozoi zөөrieer nelieedgyi tedxehen baixa. Zişeelxede Bujantuujevai arşaanda huuxa yjedenь 2 xoninoi mixa ba 60 liitr hy ygehen baixa.

Vaandanai gegşiin xoroto sedxileer kolxoozoi zөөrii xorolozo, tus kolxoozoi kolxoozniguudai şanga şadaltai bolxo jabadaldanь haad uşaruulza baihaniinь ede faaktnuud todoruulza ygene.

Vaandanai bolbol kolxoozdo xehen xorololgoo өөriingөө bejeer xariuusaxa johotoi.

Xursa niyden.

Soveed zasagai Verxoovno oorganai hungalta deere komuniistnuud ba partiijna bişenyydei Staalin bloogoi ilahan ilaltii byxii oromnai haişaan ugtaba

Komuniistnuud ba partiijna bişenyydei bloog ebdereşegyi

Magnitogoorsk, 15. (TASS). SSSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltiin rezylьtaat tuxai medeeselii Magnitagoorskiin azalşan aguu jixe bajaraar ugtaba. Staaliaai neremzete kombinaadai ceexenyyd soo olon zontoi miitingenyyd bolho. Hyni oroi domeenno ceexiin gurbadxi smeeniin xydelmerişen inzeneernyyd ba teexnigyyd miitingede suglarba Staxaanovşa eleektrik nyxer Miilьçenko miitinge deerө yge xelehen baina.

—Bidener bolbol—Milьçenko xelene—delxei deerexi ton demokartiis Konstituucii zoxioogşo manai tyrel aguu jixe Staalin Verxoovno Soveedai tyryyşiin deputaadta hungagdaa geze medeebdi. Stoliiciin Staalinsk ookrugai hungagşad bolbol byxii Soveed aradai xysel zorigii dyyrgee. Nyxer Staaliniii hungaxiin tylөө manai yrgen jixe Soveed Sojuuz bygedөөrөө duugaa ygehen baina.

—Hungaltanuud bolbol Staalin Konstituuciin yndehen huuri deere boloo,—geze inzeneer Yriyypin medyylne. — Komuniistnuud ba partiijna bişenyydei bloog ebderşegyi baina. manai byxii araduud aguu jixe komuniis paartiii toiron urda urdanaixihaa ylyy nigtaar zagsaa.

Seeverno Osetiinai Stoliiciin azalşan Verxoovno Soveedai deputaaduudii amarşalaba

Ordzonikiidze, 15. (TASS). Yderei 4 çaasai yjede xeden arbaad mingan aşalşan goorodoi yilcenyydte garaba. Xydelmerişen, inteligeence ba uragşad zaluuşuud tuguudaa bariza demonstraacada garhan baina. Seeverno Osetiiniln niislelei azalşan bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedai deputaaduudii bajartaigaar amarşalana. Ydeşe oroi boltor demonstraantnuudai koloonnonuud gol yilcenyydeer hubarildan yngerehen baina. Tedener bolbol Exe oron tuxai, Staalin Konstituuca tuxai duunuudii duulaldaa. SSSR-ei Verxoovno Soveedai tyryyşiin aradbygediin deputaad nyxer Staaliniii xyndelehen „Uraa" xaşxaraan demonstraantnuudai dundahaa duuldana.

Aguu jixe aradai hungagdamalnuudii amarşalnabdi

Goorьki, 15. (TASS). Ioosif Vissarioonoviç Staaliniii ba tereenei aldarta soraatniguulii SSSR-ei Verxoovno Soveedta negen duugaar hungahan tuxai medeeselii Goorьkiiin azalşan aguu jixe bajaraar ugtaba.

„Kraasno Sormoovo" zavoodai partiijna bişe staxaanovşa nyxer Miloovai xelexenь:

—Өөriingөө goolosii xende ygenebiib geze azalşan medeze baigaa. Nyxer Staalin—delxei deere ton demokratiis konstituuciin aavtor geeşe. Tereenei xytelberi doro ene manai amzaltanuud tuilagdaa. Egeel iimehee soveed arad bolbol өөriingөө aguu jixe voozdido tyryyşiin deputaadai mandaad bariuulaa.

—Bide sormooviinxid bolbol, nyxer Nikolai Ivaanoviç Jezoovai tylөө duugaa ygexedөө, socialiizmai dabaltanuudii xamagaalan baigaa dotoodo xeregei arkomaadaixidai tylөө duugaa ygenebdi geze oilgohon bainabdi.

Aguu jixe aradai hungagdamalnuudii, tyryyşiin deputaad nyxer Staalin tyryyteigeer amarşalanabdi,—geze çygyynno- liteino ceexiin xydelmerilegşed өөriingөө rezoliyyce soo bişene.

Moolotovai neremzete avtozavoodai staxaanovşa nyxer Maaslennikov miitinge deere iigeze medyylbe:

—Soveed Sojuuzai araduud Leenin—Staalinai paartida ali tuxaj bejee ygehen bainab geze hungaltiin rezylьtaaduud xaruulaa. Iime negen hanaltaigaar duugaa ygexe jabadalai delxei deere neges gyren medexegyi. Bidener zasagaigaa Verxoovno oorgoniii hungaabdi. Bidener bolbol tereende esestee xyrter bejee ygexebdi.

Nyxer Stanislaav Vikeentьjeviç Kosioor yge xelebe

Kiijev, 15. (TASS). SSSR-ei Verxoovno Soveedei hungaltiin rezylьtaad tuxai medegdexede. Ukrainiin stoliiciin azalşan xemzeeleşegyi bajasahan baina. Ysegelder goorod deere mitiinge boloo. Oktiaabrьsk rajoondo bolhon miitinge deere SSR Sojuuzai Verxoovno Soveedai deputaad, aguu jixe Stalinai ynen soraatnig Stanislaav Vikeentьjeviç Kosioor yge xelehen baina.

Nyxer S. V. Kosioor bolbol komuniistnuud ba partiijna bişenyydei bloogoi gaixamşag ilalta tuxai, dekaabriiin 12-oi yder xadaa aradbygediin hain yder ba Leenin—Staalinai tug doro azalşan aradai nigta zagsaha niii xaruulhan demonstraaca myn baihan tuxai xelebe.

Perekoopiin geroinuudai talamai deere miitinge baha boloo. Ene miitinge deere Nacionalьnostinuudai Soveedai deputaad nyxer Marçaak yge xelebe.

Delxei deerexi ton demokratiis Konstituucii zoxioogşo, Verxoovno Soveedai tyryyşiin deputaad nyxer Staalinda elьgeexe amarşalalga ene miitinge deere abtahan baina.

AZALTA YDERTENЬ 8 KIILO XYRTEBE

Ulaan-Yde goorodoi zooniin „Socialiizm" kolxooz (tyryylegşenь Dabaa Daşiin) bolbol ynexeer şanga şadaltai bolood baina. Ene kolxooz byxii goorodoi zoono soo jamarş xydelmerieeree urida jabadag jym.

1937 ondo „Socialiizm" kolxooz bolbol haja naaşadaş abaagyi tariaanai urgasa xuriaagaad baina. Kolxoozniguudai azalta yderiinь ene zilde jixe sentei boloo. Azalta yderei 8 kiilo tariaan xyrtebe. Zişeelxede, kolxooznig Badmiin Cedebdorzo gegşe 1937 ondo 892 azalta yder olohon aad, mynөө 7136 kiilo, 54 nahatai ybegen Sanziin Ajuuşa 450 azalta ydertөө 3200 kiilo tariaa abbad. Ene kolxoozdo iime zişeenei tariaa abahan kolxooznigud yşөөş olon.

Tiigeed kolxoozniguudiinь azalta ydertөө abahan tariaagaaraa, өөhediingөө kylьtyyrne azahuudal deeşelyylze, velosipeed, patefoon, samovaar g.m. zyilnyydii abxii xyseze baina. Zygөөr endexi selьpoonь kolxoozniguudai xereglexe eriltii xanganagyi.

Gadana, mynөө zilde malaa dulaan bairaar dyyrendenь xangahan, yrehe xaalgaa 100 proceent dyyrgeed, seberleze duuhaxaa baina.

—Ene zilde bajalig tariaa abahandaa hanaagaa amaraagyi, xarin bidener jirexe zilde yşөө jixe tariaa abaxaa beledxeze bainabdi. Eneen tuşaa iime xemzeenyydii abbabdi: pooli deegyyree saha togtooxo jymenyydii 60 proc. xeed, ynehe ba yteg sugluulza pooli deeree gargaza bainabdi.

— Mynөө tariaa soxixo g.m. xydelmerinyydii dyyrendenь dyyrgөөd, modo beledxelei xydelmeride kolxoozniguudnai oşoo. Ene zilei modo beledxelei tyseb 1500 kybmeetr jym, tiigeed tysebөө maartiin negende dyyrgexe hanaataibdi,—geze tyryylegşe nyx Dabaa Daşiin xelene.

C. Oçiirov.

Komuniistnuud ba partiijna bişenyydei ilagdaşagyi Staalin bloogoi demonstraaca

Moskvaa, 15. (TASS). Moskvaa ba tereentei xamta manai aguu jixe oron bolbol tyyxete yderii yngergeze baina. Aguu jixe Staalinai martagdaşagyi yge, dekaabriiin 12-oi gaixamşag yder ba Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltiin tyryyşiin dyngyyd tuxai, komuniistnuud ba partiijna bişenyydei bloogoi gaixamşag ilalta tuxai eli bolhonoi hyyleer stoliiciin yiledberiiin oronuud deere bolhon miitingnyyd—iime tyyxete soblitinuud yngereze baina. Stoliiciin bolhon olon tooto miitingnyydte xabaadagşad bolbol aradbygediin hungagdamal—Ioosif Vissarioonoviç Staaliniii ynen zyrxenei xaluun ygenyydeer amarşalana Aradbygediin tyryyşiin deputaad ba tereenei soraatniguud—Verxoovno Soveedai deputaaduudii xyndelehen ovaacanuud azalşanai suglaanuud deere duuldahan baina. Xydelmerişenei suglaanuud bolbol komuniistnuud ba partiijna bişenyydei Staalin-bloogoi ilaltii azaxuin şine amzaltanuudaar temdeglexe, Staxaanovsk rekoordnuudai Staalinsk dekaadii 1938 onoi janvaarь negen xyrter yrgelzelyylexe geze togtoomzonuudii gargahan baina.

Mynөөder Moskvaagai azalşan bolbol Verxoovno Soveedii xyndelhen, komuniistnuud ba partiijna bişenyydei sojuuzii xyndelhen ugaa jixe demonstraacada garaba.

16 çaas 30 minuutada prozeektornuudai gigaant jixe gereleer gereltyylegdehen, gojo haixan Ulaan talamai deere demonstraantnuudai tyryyşiin koloonnonuud orozo exilebe. Tedenei dunda—stoliiciin Staalinsk ookrugai azalşan bii. Socialiiznai oronoi Verxoovno Soveedai deputaadai kandidaadta byxii aradaar debzyylegdehen—tyrel ba inag Staalinai tylөө duugaa ygexe aguu jixe zol Staalinsk ookrugai azalşanda tudahan baina.

Mavzolein zyyn tribyyn deere nyxed V.M. Moolotov, M.I. Kaliinin, N.S. Xryşoov, G.M. Dmiitrijev, N.A. Bylgaanin, S.M. Bydioonii, M.F. Şkiriaatov gegşed baina.

Demonstraantnuudai tyryyşiin koloonnonuud mavzolein xazuugaar yngerene.

Soveed araduud bolbol өөriingөө poliitikon ba moraalьna negedeii mynөөder yşөө nege xaruuixa baina.

Stoliiciin yiledberiiin oronuudai eregtei ba emegtei xydelmerişen, inzeneernyyd, albaxaagşad, nauuka ba iskyystviin xydelmerilegşed, seregei çaastinuud ba huragşad myyzeketeigeer ba duunuudii duulaldahaar Ulaan talamai deegyyr yngerene. Edenei deegyyr xaragdaza baigaa tuguud ba plakaaduud deere—Ioosif Vissarioonoviç Staaliniii, tereenei oiriin soraatniguud ba ptoomcanuudii—SSSR-ei Verxoovno Soveedai deputaaduudii amarşalahan xaluun ygenyyd dyyren. Demonstraantnuudai tolgoi deegyyr—paarti ba praviitelьstviin xeden mingan portreeduud xaragdana.

Şaarikopodşiipnigaixid alxalaldan yngerene. Edenei dunda—hungaltiin ydernyyd soo 10-20 noormonuudii dyyrgehen xeden arbaad staxaanovtan bii. Egeel ene byle soo, mynөө Verxoovno Soveedai deputaad bolhon, byxii Sojuuza soo eli medegdexe nyxer Piçyyginaa urgahan baina. Xydelmerişen bolbol Soveed indyystriiin şine ilaltanuudii gerşelexe—Soveed gyrenei azaljabuulagşa Piçyyginaagai garaar sugluulagdahan, zuu milioon podşiipnigai makeedii yrgeze jabana.

Verxoovno Soveedai baha nege deputaadii—Ivaan Ivaanoviç Gyydovii urguulhan ba xymyyzyylhen, staankozavoodaixid jabana.

Demonstraantnuud bolbol mavzolein tribyynhee duuldahan, loozonguudii şanga „Uraa" xaşxaralgaar ugtaba:

Leenin—Staalinai ilagdaşagyi paarti mandatugai!
Socializmai oronoi Verxoovno Soveed mandatugai!

Staalin Konstituuca mandatugai!
Komuniistnuud ba partiijna bişenyydei bloog mandatugai!

Өөriingөө sydьbaagai syleetei ba zolto ezen bolxo soveed arad bolbol өөriingөө Exe oronoi zol xubiiin tulada xydelmerilene, өөriingөө ygledereigee yderii omogorxon xarana. Soveed Sojuuzai tyryyşiin maarşal nyxer Kliin Jefreemoviç tyryytei xydelmerişen- tariaaşanai Ulaan Aarmi bolbol oron ulasaigaa azana amagalaniii xamagaalan xarana.

Byd xexe faabrikiin erxim staxaanovtanai tyryyşiin koloonnodo barig iahan tug deere,—esege oronoo xamagaalaxa jabadal bolbol SSSR-ei grazdaniiin byriin ariuun ujalga myn—geze bişeetei bainaniinь xaragdana.

Soveed arad bolbol azana amagalan socialiis azalda negen hanalaar duratai ba өөriingөө Exe oronoi xilii xamagaalaxaar belen baina. Demonstraantnuudai dundahaa iimenyyd abiaanuud duuldana:

—Faşiizmii ygei xeje!

—Aradai daisadii—trooekobuxaarintanai faşiis şpioonuud ba ageentnuudii ynde heerenь halgaja!

Aldarta „Jezoovo Rykavilcatai" zuragtai plakaaduud xaragdana.

Socialiis derzaava bolbol etigeltei karaatelьna otriaadtai. Staalin arkoom N. I. Jezoovii xyndelhen „Uraa" xaşxaraldaan bolno.

Mavzolein xazuugaar şineşine koloonnuud yngerene. Zamxaşagyi „Uraa", orkeestrai abiaan, bajarai abiaanuud talamaiji suuriaatuulana. Stoliiciin azalşan bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedai deputaaduudii amarşalana. Moskvaagai milioon ylyytei aşalşan bolbol bolьşeviig paartida ba araduudai voozdь nyxer Staalinda bejee ygengi baihanaa demonstraacalan, Ulaan talamai deegyyr yngeren garhan baina.

(TASS).

Komsomooloi organizaaca xydelmerilenegyi

Xori. Dunda-Xudanai somonoi Kiirovoi neremzete kolxoozoi dergedexi komsomooloi organizaaca (sekretaaranь Dulgarai) neges xydelmeri xenegyi. Komsomooloi poliit zaniaati jabuulagdanagyi. Xeterxedee, gөşyynei vznoosiiş sugluulnagyi.

Ene yjede tus kolxooz deere komsomooloi organizaaciin bii baihaniii medexiiin argagyi. Komsomooloi aikoom jyy xaraza baidag jym.

Şyymzelegşe

Zahabari

Manai „Ynen" gazeetiin, ene onoi dekaabriiin 17-oi yderei noomerto tolilogdohon, SSR Sojuuzai Verxoovno Soveedta hungagdahan deputaadnarai spiiseg dotor alduunuud garhan tula zahabarilza unşaxa.

Nüür	Koloonka	Myr: Deerehee	Myr: Doorohoo	Buruu bişegdehenь	Zub bolgoxonь
1	4	37	—	Şaapoşnikov	Şaapoşnikov
1	4	44	—	Zyyjensk	Zyyjevsk
1	4	45	—	Maatrena	Maatrioona
1	5	14	—	Smoolinsk	Smoolьninsk
1	6	10	—	Bydakoova	Rydakoova
1	6	18	—	Rexrooviç	Petrooviç
2	1	10	—	Katloonssk	Katlaassk
2	1	13	—	Pafail	Rafail
2	1	19	—	Xarookovsk	Xaarovsk
2	1	56	9	Leeningraadsk	Leeninsk
2	1	—	—	Şerbakov	Şçerbakoov
2	2	43	—	Lolьcoov	Koльcoov
2	2	4[illegible]	—	Krsizanoovsk	Krsizapoovsk
2	2	—	22	Avoonovna	Aroonovna
2	2	—	21	Togyyask	Togyyçensk
2	3	16	—	Tivneensk	Tiymeensk
2	4	21	—	Valiili	Vasili
2	5	—	23	Byinoovsk	Byinaaxsk
2	6	44	—	Glaarovsk	Glaazovsk
2	6	—	41	Gyysigov	Gyyçigov
3	1	40	—	Kuraanin	Kuraakin
3	1	—	3	Jevpokiimoviç	Jevdokiimoviç
3	1	—	2	Ivenigoroodsk	Zvenigoroodsk
3	2	1	—	Kryglizakoov	Kryglakoov
3	2	6	—	Kiirosk	Kiirovsk
3	2	13	—	Çeniica	Çerniica
3	2	15	—	Zepleepsk	Lepleepsk
3	2	52	—	Prosyypa	Proskyyra
3	2		46	Sylьgaa	Şylьgaa
3	2	—	43	Kynaansk	Kypiaansk
3	2	—	39	Soorsk	Şoorsk
3	2	—	26	Konotoonsk	Konotoopsk
	2	—	ba 19-iin xooron do	Beloryyriiin	Byloryysiin
3	3	—	37	Avorovtioon	Xvorostioon
3	3	—	45	Nikolai	Naata
3	3	3	—	Klimooçsk	Klimooviçesk
3	3	29	—	Andriejeviç	Andriaanoviç
3	4	—	21	Atenbergeenov	Ytepbergeenov

Redaakca.

Xariuusalgata redaaktor R. BIMBAAJEV.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор—7-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел — 7-55, промотдел — 5-07.

BMASSR-ei Azyiledberiin Arkomaadai tipograafi

Ypolglavliti 1281